

Vysoké učení technické v Brně
Fakulta architektury
Poříčí 273/5, 63900 Brno 39

Zadání diplomové práce

Číslo diplomové práce:	FA-DIP0042/2015	Akademický rok:	2015/16
Ústav:	Ústav navrhování		
Student(ka):	Bc. Ondřej Palenčar		
Studijní program:	Architektura a urbanismus (N3501)		
Studijní obor:	Architektura (3501T002)		
Vedoucí diplomové práce:	Ing. arch. Pavel Jura		
Konzultanti diplomové práce:			

Název diplomové práce:

Společensko-kulturní centrum v Dolních Kounicích

Zadání diplomové práce:

Radnice města Dolní Kounice zvažuje vybudování společensko-kulturního centra, které v současnosti ve městě chybí. Zároveň by součástí stavby měly být i další doplňkové prostory pro místní spolkovou činnost. K těmto funkcím by měl vzniknout rovněž dostatečně kvalitní veřejný prostor, který by význam stavby podpořil.

Cílem práce je definování vize pro fungování komunitních společenských a kulturních aktivit a to při využití aktuálních poznatků a trendů majících vliv na typologii objektu(ů). Hlavním vnějším faktorem ovlivňujícím návrh je jeho zasazení do struktury rostlého sídla, které se vyznačuje bohatou historií a tradicí. Jedním z možných řešení může být i rekonstrukce stávajícího kulturního domu.

V rámci stávající urbanistické struktury navrhnete v některé z vytipovaných lokalit objekt společensko-kulturního centra. Při práci využijte veškerých podkladů a materiálů, které jste získali nebo sami zpracovali v průběhu předchozí práce v rámci modulu Res Publica.

Práce bude zpracována v úrovni návrhu/studie stavby (dle VF 2 - HŘ ČKA) minimálně v tomto rozsahu:

Rozsah grafických prací:

- Analytická část posuzující stav a charakter území, problémy a příležitosti obdobných staveb v ČR i v Evropě. Budou zde zohledněny poznatky ze studijní cesty do Rakouska v rámci semináře Mezi městem a domem.
- Průvodní zpráva na formátu A4 (297 x 210 mm) na výšku. Rozsah zprávy bude 5 normostran. (60 úhozů na řádek, 30 řádků na stranu - tj. písmo Arial, velikost 12, řádkování odstavce 1.5, okraje 25 mm).
- Dokumentace vývoje návrhu, prezentace konceptu + skicák projektu
- Širší vztahy v měřítku 1:1000 – 1:5000, dokumentující vztah mezi stávající a navrženou urbanistickou strukturou.
- Situace v měřítku 1:500 – 1:1000. Půdorysy, řezy a pohledy v měřítku 1:200.
- Dvě perspektivní zobrazení exteriéru (např. formou zákresu do fotografie), co možná nejlépe zachycující charakter zvoleného řešení. Konkrétní stanoviště budou stanovena v průběhu práce.
- Dvě perspektivní zobrazení interiéru co možná nejlépe zachycující charakter zvoleného řešení.
- Technologická studie - tj. konstrukční schéma objektu a typický řez fasádou v měřítku 1:50 s detaily 1:10.
- Model v měřítku 1:200, který bude zpracován včetně nejbližšího okolí.

Seznam odborné literatury:

Neufert, E.: Navrhování staveb;

Norberg-Schultz, Ch.: Genius loci;

Gehl, J.: Život mezi budovami; Gehl, J.: Města pro lidi

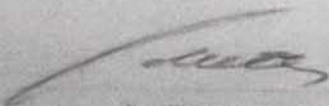
Gehl, J.: Nové městské prostory; Valena, T.: Město a topografie

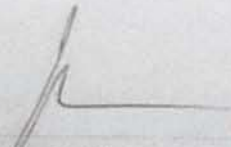
www.apruradce.cz; související zákony, vyhlášky, normy a předpisy dle platné legislativy ČR

Termín zadání diplomové práce: 22. 2. 2016

Termín odevzdání diplomové práce: 16.5.2016

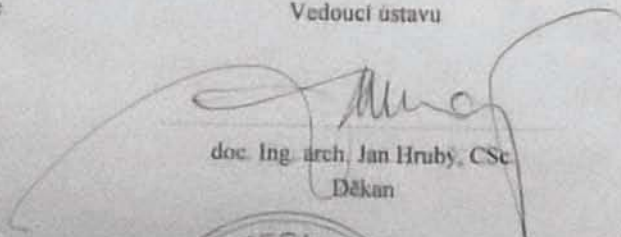
Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B) a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Ondřej Palenčar
Student(ka)

Ing. arch. Pavel Jura
Vedoucí práce

doc. Ing. arch. Antonin Novák
Vedoucí ústavu

V Brně, dne 22. 2. 2016

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
Děkan

SPOLEČENSKO-KULTURNÍ CENTRUM V DOLNÍCH KOUNICÍCH

Průvodní zpráva k diplomové práci

FA VUT Brno, UN2 2016

Vedoucí práce: Ing.Arch. Pavel Jura

Vypracoval: Bc. Ondřej Palenčar

O KULTURNÍM DOMĚ V DOLNÍCH KOUNICÍCH

a) Historie

Na místě, kde dnes stojí Kulturní dům, kdysi býval klášterní špitál se starobincem. Na nároží špitálu stávala gotická kaple Sv. Anny na hexagonálním půdorysu. Kaple zdůrazňovala nároží a opticky tak uzavírala dlouhé, trojúhelníkové náměstí.

Důležitost tohoto místa podtrhoval také vjezd na jediný most přes Jihlavu v širokém okolí. Kvůli vyšší možnosti obrany mostu byla v jeho okolí gotická zástavba značně stísněná. Na konci 2.SV byl starý most utíkajícími německými jednotkami odpálen a nový most byl vystavěn asi o deset metrů dále po proudu řeky. Obrana mostu již nebyla zapotřebí, stísněná zástavba tak byla uvolněna a před mostem tak vznikl rozšířený prostor.

Výstavba Kulturního domu začala koncem 70. let v rámci akce Z. Říká se, že se dům měl díky vysoce postavenému funkcionáři z Kounic stát jedním z nejhonosnějších Kulturních domů na Moravě. Shodou okolností však prý tento rodák nejspíše ztratil významnou pozici a finanční toky byly zastaveny. Tak se stalo, že KD zůstal téměř dvanáct let nedostavěn a celá jedna generace v Dolních Kounicích vyrostla bez kultury. Objekt se poté sice s vypětím všech sil dostavěl, od původního záměru se však značně lišil. Dlouholeté chátrání nevydržela kaple. Místo zdůrazněného nároží tedy vzniklo nároží negativní, a tak dnes Masarykovo neřizeně rozlévá do přilehlých ulic. Vnitřní předimenzované provozy domu vybudované dle původního návrhu pak zůstaly nevyužity.

b) Současný stav - program

Po revoluci si většina obcí s provozem předimenzovaných KD s nákladným provozem nevěděla rady. Často se tak stávalo, že byly jednotlivé části dlouhodobě pronajímány k jiným než kulturním účelům, nebo přímo rozprodávány a přestavovány. Podobně domu bylo i v Dolních Kounicích. Ubytovací zařízení v levém křídle stavby bylo přestavěno na bytové jednotky. Ty byly následně pronajaty a v roce 2016 by měly přejít do osobního vlastnictví.

V přízemní části byla zřízena pošta, jejíž zásobování je zřízeno ze dvora. Vstup do pošty je umístěn z ulice U Škrobárny, naproti autobusovému nádraží. Město poště pronajímá prostory za pouhých 50 000,- / rok (Za stejnou částku si pak pronajímá prostory loděnice jakožto klub Luskoun).

Přístavba platformy s vedlejším vstupem slouží jako veřejné toalety. Z platformy je velmi zajímavý výhled. Vidíme odtud snad všechny významné památky města. V boční části domu jsou v pronájmu kanceláře vodařů a dále skladiště lavic pro KD. V části pod podiem momentálně sídlí tiskařská firma.

c) *Současný stav - provoz*

Dům tedy slouží velikému množství funkcí, které se navzájem částečně omezují. Klidný dvůr, který by mohl sloužit bytem je zatížen provozem pošty a tiskárny. Tiskařská firma je umístěna v nejlhčí části domu a hlavní vstup má také umístěný ze dvora. Prolínání bytových jednotek a prostor kulturního domu z akustického hlediska také není ideální.

Samotné vstupní části do objektu jsou tristní. Pro KD je momentálně využíván boční vchod. Abychom se tedy dostali dovnitř, musíme překonat schodiště stoupající na platformu, abychom vzápětí mohli sejít po schodišti dolů do foyer a pak ještě níže do sálu.

Sál je sice zastaralý, pro taneční a divadelní kroužky však dodnes slouží. Ve foyer se nachází šatna, malá kuchyňka a skladovací prostory. Kuchyňka v létě slouží pro setkávání seniorů. V zimě se však prostory nevytápí. Ve druhém podlaží najdeme malou klubovnu, ve které se setkávají lidé na čajové dýchánky. Tento prostor se naopak kvůli velkému prosklení v létě značně přehřívá. Půda je přístupná z bytové části a slouží jako skladiště nebo sušárna.

Hmota sálu je ze všech stran obestavěna, čímž člověk ztrácí pojem o tom, kde se vlastně nachází. Jediné světlo do sálu přichází ze tří malých oken na galerii. Přítomnost řeky v sále také nejde cítit, mezi sálem a řekou je jeviště bez okenních otvorů. Sál je nyní ve třetině rozdělen do dvou výškových úrovní. Rozdělení znemožňuje využití sálu pro míčové a další sporty. Plocha sálu je 12 x 18 metrů, což nestačí na regulérní velikost hřiště, ale pro volejbal po práci, nebo fotbálek po škole nebo o víkendů vyhoví.

O MOŽNÝCH VARIANTÁCH

Pro vytvoření nového kulturního centra se nabízí hned několik možností.

1. Vedení v minulosti uvažovalo o výstavbě sportovní haly v některé z okrajových částí města. Jako možná parcela se nabízí prostor za školou. Mělo by se tedy jednat o halu určenou spíše pro sportovní účely. Pokud by se využilo možností pronájmu sportoviště, mohl by být provoz stavby finančně nezávislý. Pro takto velkou vstupní investici však nejspíše v nejbližší době nebudou finance.
2. Další možností je rekonstrukce bývalé obecní školy na ulici Hlavní. Minulé vedení školu prodalo soukromému investorovi, nyní je však znovu na prodej. Značně zchátralá stavba s obtížně transformovatelnými dispozicemi by možná byla vhodná pro umístění knihovny a kluboven, jakékoliv sportovní využití však není možné. Umístění téměř na okraji města jejímu odkupu také příliš nenahrává
3. Otázkou zůstává, zda je vhodnější soustředit všechny aktivity do jednoho domu či je rozdělit do několika menších. Proto se jako jedna z možností jeví výstavba nové knihovny s klubovny na volné

parcele vedle kostela Sv. Petra a Pavla. Parcela je sice v soukromém vlastnictví, toto místo je však natolik unikátní, že by stál za zvážení její odkup.

4. Jedinečná možnost je však také rekonstrukce Kulturního Domu. Ten svou velikostí nabízí různorodé využití a svým umístěním zaujímá velmi významné místo ve struktuře města. Klubovny na spojnici obou škol, sportovně-kulturní sál u hlavní dopravní komunikace a využití nábřeží jsou velmi silné argumenty pro úvahu nad jeho revitalizací. Pokud navíc vezmeme v úvahu poměrně dobrý stavebně technický stav budovy, a možnost získat na rekonstrukci dotaci, vychází nám tato varianta jako nejrealističtější.

.O NÁVRHU

Z vypracovaných analýz, ze setkání se zastupitelstvem města a z diskuzí s občany nám jasně vyplynul velký zájem o vybudování polyfunkčního komunitního centra.

Základním požadavkem je vytvoření funkčních kluboven pro setkávání spolků, matek s dětmi nebo třeba uměleckých a hudebních kroužků. Tyto klubovny by měly být víceúčelové a měly by se nacházet blízko centra města.

Druhým požadavkem je lepší funkčnost knihovny. Současná knihovna je místem pro vypůjčení knih. Moderní knihovny už však stále více fungují spíše jako klubovny, jako místa pro setkávání, multimediální prostory pro aktivní výuku všech generací.

V neposlední řadě byl projeven velký zájem o prostory, ve kterých by bylo možné nejen celoročně organizovat plesy a zábavy, ale také sportovní a kulturní aktivity jako jsou například taneční a divadelní kroužky.

O PROGRAMU

Jak již bylo uvedeno výše, z analytické práce, z diskuzí s občany a se zastupiteli města postupně vykryštalizoval požadovaný program.

1. Je důležité zvýšit využitelnost sálu. To také znamená vytvoření alespoň minimálních šaten a lépe přístupného sociálního zázemí.

2. Nové, dobře fungující klubovny by mohla využívat široká veřejnost. Především by měly sloužit maminkám s dětmi, školní družině, uměleckým kroužkům ale například také seniorům.

3. Městská knihovna je v tristním stavu. Pošta, která momentálně sídlí v KD za minimální nájem, by se mohla přemístit do některého z jiných domů patřících městu (například na ulici Jiráskovu 409/11) a

uvolnit tak tento prostor významnější funkci. Knihovna by mohla sloužit zároveň jako klubovna, čítárna, pracovna, nebo počítačová učebna.

4. Již v předsemestrálním projektu jsme vytipovali jako jeden z nejdůležitějších zásahů zvelebení nábřeží řeky Jihlavy. Prostory dnešní tiskárny doslova vybízejí k umístění baru / vinárny u řeky. Vytvořilo by se tak zajímavé místo setkávání u vody.

5. Vstupní část foyer by se mohla stát veřejným prostorem spojujícím všechny tyto funkce. Mohla by zde také sídlit malá kavárna otevřená k městu. Pokud by o pronájem kavárny nebyl zájem, sloužil by prostor pouze příležitostně, jako prostor pro catering větších událostí. Jsem si však poměrně jistý, že by například maminky ocenily místo k odpočinku při čekání než přijdou děti z družiny.

O PROVOZU

Je otázkou, zda je lepší rozprostřít veřejné funkce rovnoměrně po celém městě, nebo je soustředit do jednoho domu. Ve chvíli, kdy má ale obec k dispozici takto veliké prostory, návrhy na budování jiných ztrácí smysl. Jednoznačně je jednodušší kontrolovat jeden dům, navíc se tak automaticky snižuje množství personálu nutného pro jeho provoz a údržbu.

Je nutné dbát na to, aby rozmanité funkce navzájem negativně neovlivňovaly provoz. V ideálním případě by se tyto funkce dokonce mohly doplňovat a umožnit tak maximální variabilitu domu.

Například splnění norem pro hygienické zázemí kulturně-sportovní stavby není snadné. Pokud však mají jednotlivé provozy své vlastní zázemí, při využití celého domu dohromady normu splní. (př.: V podzemním podlaží jsou umístěny samostatné toalety pro bar. V přízemí pak toalety pro kavárnu a sál. Ve chvíli, kdy se koná hasičský ples a dům tak využívá enormní množství návštěvníků, je využíván také bar se svým sociálním zázemím.)

pzn.: Vzhledem k existenci bytových jednotek je pro dobré fungování provozu nutné zajistit maximální možnou akustickou izolaci.

O KONCEPCI

1. PODTDRHNUTÍ CHARAKTERU

V současné struktuře města zaujímá Kulturní dům jasnou pozici. Z východní a jižní strany jej obklopují rušné ulice. Do vnitřního dvora jsou orientovány byty. Na severní straně teče řeka, kolem níž vede vyšlapaná stezka.

Bylo by vhodné toto charakteristické rozložení ještě více podtrhnout. Dvůr by měl sloužit obytné části a neměl by být rušen náročným provozem pošty či tiskárny. Nábřeží by mělo být lépe využito. Vytvořením

zpevněné stezky by se stalo oblíbeným místem pro rekreaci místních i turistů. Odpočinkový charakter by mohla doplnit například vinárna v prostorech dnešní tiskárny.

2. SNÍŽENÍ PROVOZNÍCH NÁKLADŮ

Domy tohoto typu byly často značně předimenzovány. Dnes nemají obce rozpočet na to, aby je dokázali provozovat celoročně. Dochází tak k neefektivnímu využívání a také k chátrání staveb.

Odstranění přebytečné hmoty by mělo snížit provozní náklady stavby a zároveň zlepšit její využitelnost.

Rozhodl jsem se tedy především bourat a přistavovat pouze minimálně.

Velmi důležité je také zajistit alespoň částečnou finanční samostatnost KD a to především efektivnějším pronájmem prostor. Nešťastným momentem v devadesátých letech byla transformace ubytovny na bytové jednotky. Tuto chybu již ale není možné napravit. Obec nebude mít peníze na jejich odkup a opětovnou transformaci.

3. PROVÁZÁNÍ S OKOLÍM

Takto důležitá stavba v centru obce by měla lépe komunikovat se svým okolím. Odstraněním přístaveb se otevírá prostor pro vytvoření jakési piazzety u řeky. Tento prostor je mnohem reprezentativnější, než Mlýnské náměstí, mohlo by tedy sloužit k pořádání trhů, hodů či slavností vína.

V jižní prosluněné fasádě měl být původně umístěn hlavní vchod do domu. Vrátit vstup na toto místo není úplně vhodné, vzhledem k malému předprostoru a terénnímu skoku. Umístěním prosklené kavárny by však mělo dojít alespoň k vizuálnímu kontaktu se zajímavým výhledem směrem k židovské synagoze.